

TURISMUL EDUCAȚIONAL O INTERFAȚĂ A MOBILITĂȚILOR ACADEMICE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

EDUCATIONAL TOURISM - AN INTERFACE OF ACADEMIC MOBILITY IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Alina Suslenco²

Abstract

In the present paper, the theoretical and methodological aspects of the evolution of educational tourism at the international as well as the national levels were analysed. Thus, the factors that favoured the development of educational tourism as well as the elements of the educational tourism were highlighted. Based on these researches, the basic aspects of the involvement of educational tourism in raising the level of education of tourists were emphasized. For these reasons, we must underline the fact that educational tourism represents, for the Republic of Moldova, a pillar of increasing the level of education of tourists and a path of increasing the competences of tourists participating in the educational tourism. The methodology used in this paper focused on the following methods: analysis, synthesis, induction, deduction, comparative analysis. In conclusion, we must emphasize the fact that educational tourism represents a factor of increasing the population's welfare, given the increase in the human capital of tourists practicing this type of tourism.

Key Words: *educational tourism, education, academic mobility, higher education*

Introducere

În contextul dezvoltării domeniului turistic sub aspect internațional, se intensifică și necesitatea de a elucida locul și importanța turismului educațional în intensificarea fluxurilor turistice. Din aceste considerente, conturăm necesitatea de a evidenția locul turismului educațional precum și importanța lui în turismul internațional.

Conținut

Cercetătorul M. Rici în lucrarea sa „Managementul turismului educațional”, identifică prin turism educațional „activitate practică de călători care are ca scop principal învățarea și educarea lor” [7, p. 25]. Astfel, poate fi evidențiat un segment de bază pentru care este practicat turismul educațional – educația. Astfel, pot fi evidențiat 2 segmente distincte de practicare a turismului educațional, redate schematic în figura 1.

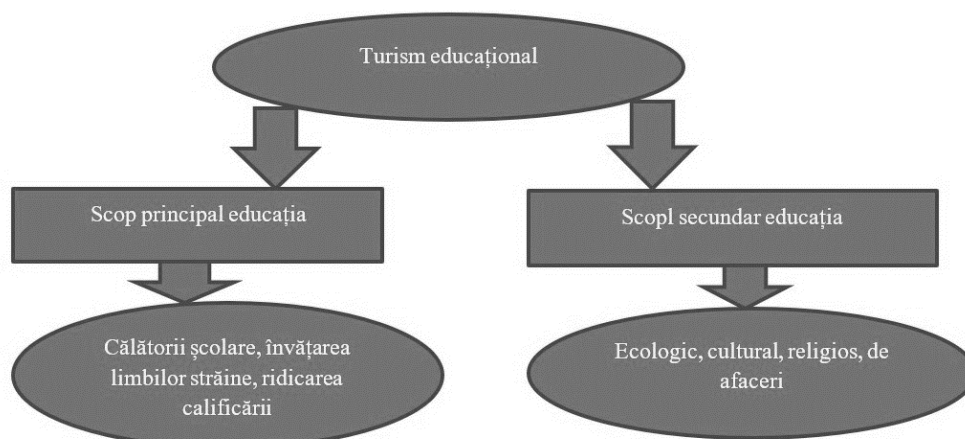

Figura 1. Formele turismului educațional după scopul călătoriei

Sursa: elaborat de autor

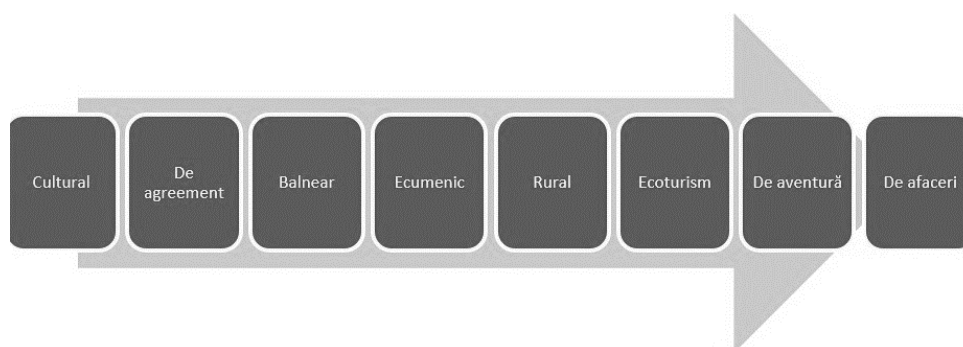
² dr.lect.univ., Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți, Republica Moldova.

Reeșind din definițiile enumerate anterior, putem remarca faptul că turismul educațional este o călătorie care are ca scop principal educația, cu toate că pot fi mai multe obiective urmărite de turist printre care și cea de educare.

Astfel, turismul educațional este o formă de turism apărută din cele mai vechi timpuri dar care s-a cristalizat recent, odată cu schimbul de mărfuri, globalizarea, cu intensificarea fenomenelor de internaționalizare economică. Un loc aparte în accentuarea locului turismului în economie este dat de clasificarea tipurilor de turism care există în lume.

În figura 2 am redat formele de turism practicate de către turiști și regăsite în legislația Republicii Moldova.

Figura 2. Formele de turism

Sursa: elaborat de autor [3]

Astfel, turismul educațional s-a cristalizat odată cu intensificarea schimburilor economice de resurse umane între țări, adică odată cu legiferarea oportunităților de a învăța în alte state, de a echivala diplomele, de a asimila noi competențe peste hotare. Astfel, aceste elemente au servit în calitate de fundament al dezvoltării turismului educațional care sunt redată în figura 3.

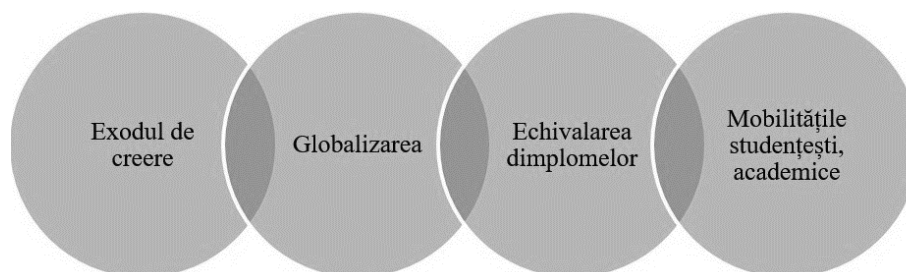

Figura 3. Fundamentele cristalizării turismului educațional

Sursa: elaborat de autor [3]

Fiecare tip de turism include în sine o doză de cunoaștere. Astfel, practicând turismul religios, spre exemplu, de asemenea ai posibilitatea de a descoperi ceva nou și de a învăța din istoricul țării, mănăstirii sau bisericii.

De asemenea, practicând turismul de afaceri deasemenea ai oportunitatea de a descoperi ceva noi, de a învăța de la partenerii din străinătate și de a-ți îmbogăți bagajul de cunoștințe pe care îl posedă turistul.

O tendință care și-a pus amprenta asupra dezvoltării turismului educațional este globalizarea care aduce cu sine noi cerințe față de locuitorii anumitor state. Astfel, odată cu intensificarea proceselor de globalizare oamenii trebuie să facă față la mai multe provocări precum:

- schimbul de experiență cu partenerii din străinătate;
- cunoașterea limbilor de circulație internațională;
- învățarea domeniilor cristalizate sub aspect internațional;

- participarea la programe de studio și de perfecționare oferite de centre de pregătire specializate sau instituții;
- necesitatea de învățare pe parcursul întregii vieți care s-a cristalizat odată cu intensificarea globalizării [15].

Cercetând datele statistice, trebuie să remarcăm faptul că turiștii de astăzi nu mai doresc să se afle doar în postura de turist simplu, dar doresc să practice un turism activ, să descopere ceva nou, să meargă prin diferite excursii din care să învețe ceva nou în țara în care călătoresc.

Un loc aparte în fundamentarea turismului educațional este învățarea limbilor de circulație internațională. Astfel, potrivit statisticilor internaționale, peste 79% din toți turiștii practică turismul educațional pentru a învăța o limbă de circulație internațională. Astfel, limba engleză este actualmente limba care se plasează pe primul loc în preferințele de asimilare la turiști.

De aceea, trebuie să remarcăm faptul că din toți turiștii care practică turismul educațional, 40% dintre ei învață engleza în Marea Britanie, 20% în Malta, și 10% în SUA. Trebuie să remarcăm că 9% dintre turiști învață limba odată ce vizitează țara și 3% învață limba la programe speciale de pregătire [14].

Cercetând literatura de specialitate trebuie să evidențiem faptul că de-a lungul timpului s-au cristalizat mai multe forme de turism educațional printre care putem evidenția următoarele forme redată în figura 4.

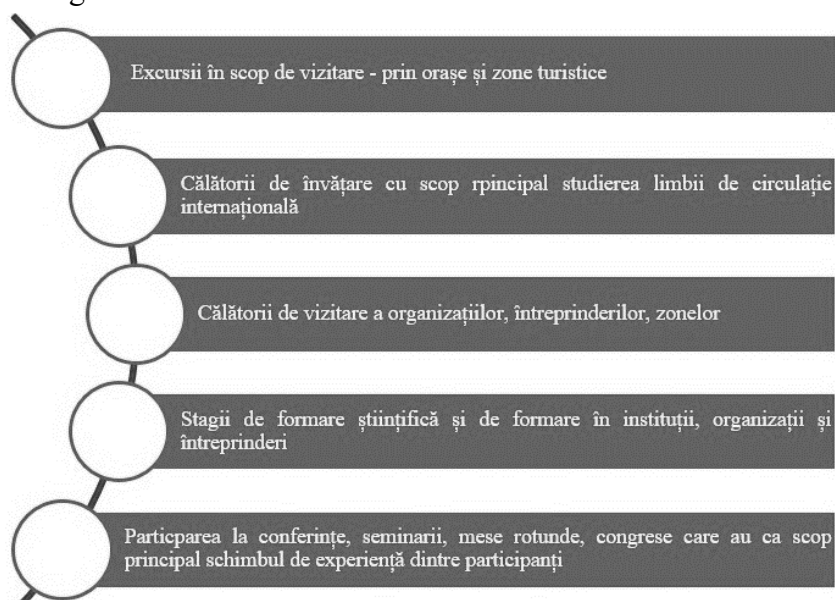

Figura 4. Formele turismului educațional

Sursa: elaborat de autor [3]

Cercetând literatura de specialitate, trebuie să remarcăm că s-au cristalizat mai multe nivele de abordare a turismului educațional.

Astfel, un prim nivel, de abordare a turismului educațional este participarea copiilor la taberele pentru copii care reprezintă un nivel incipient de practicare a turismului educațional. Astfel, copii odată de sunt aduși de părinți în cadrul taberelor de copii ei participă la acțiuni de învățare, educare, disciplinare, care se manifestă prin creșterea cunoștințelor în mai multe domenii.

Un alt nivel de practicare a turismului educațional este studierea limbilor de circulație internațională participând la cursuri de pregătire. De cele mai dese ori aceste cursuri au o durată diferită, care depășesc 2 săptămâni și sunt organizate, de cele mai dese ori în vacanțele de vară.

Un alt nivel de practicare a turismului educațional este participarea la cursuri de lungă durată care au ca scop învățarea unui anumit domeniu într-o altă localitate. Aici, s-ar putea include plecarea studenților cu scopul de a învăța limba de circulație internațională în cadrul unei instituții de învățământ superior din străinătate pentru un semestru.

Un alt nivel, cel mai profund este practicarea mobilităților studentești și academice unde studenții precum și profesorii au oportunitatea de a învăța sau predă în străinătate la instituțiile și universitățile din alte state. Astfel, acest nivel, după părerea noastră este cel mai profund deoarece înglobează cel mai bine noțiunea de turism educațional deoarece turiștii se deplasează în alte țări participând la programe sprestabilite de pregătire în anumite domenii. Considerăm acest domeniu ca unul foarte profund și din motivul că aceste plecări sunt planificate, documentate și reglementate prin legi speciale privind mobilitățile între instituții.

În baza cercetărilor efectuate, trebuie să menționăm că turismul educațional reprezintă un turism corect și eficient, un turism care are ca scop învățarea, lărgirea cunoștințelor în anumite domenii de către turiștii care practică acest gen de turism. Astfel, turismul educațional reprezintă turismul care se regăsește în așa tipuri de turism precum religios, de afaceri, turismul rural, cultural, ecoturismul, deoarece practicând aceste forme de turism clasice existente în legislația țărilor turistul află lucruri noi, învață noi competențe, face schimb de experiență cu alți turiști și astfel își îmbogățește orizontul de cunoștințe.

În acest context, turismul educațional este turismul secolului XXI deoarece tot mai mulți turiști practică turismul educațional din mai multe considerente printre care:

- vizitarea țărilor și descoperirea noilor locuri cu scopul de a învăța ceva nou;
- participarea la diferite întruniri internaționale, forumuri, conferințe, mese rotunde, unde tot mai mulți turiști participă la așa activități;
- oportunitatea de a învăța peste hotarele țării care reprezintă un avantaj pentru turiștii care ia decizia de a călători;
- oportunitatea de ridicare a calificării într-un anumit domeniu;
- oportunitatea de a beneficia de traninguri, jocuri de rol, focus-grupuri peste hotarele țării [14].

Toate aceste elemente au marcat turismul educațional și l-au modelat astăzi el devenind un turism activ, creativ, eficient și extrem de necesar.

În acest context, trebuie să remarcăm faptul că turismul educațional reprezintă „un turism efficient” dat fiind faptul că turistul are oportunitatea de acrește în aria de cunoștințe și bagajul de competențe de ținute astfel de a-și lărgi capitalul uman și de a-l completa.

Motivația practicării turismului educațional este diferită astfel, de-a lungul anilor s-a cristalizat mai multe perspective în acest sens. În acest sens, trebuie să menționăm faptul că turismul educațional este înțeles și perceput diferit de diferite categorii de vârstă precum cele redate în figura 5.

12-21 ani	<ul style="list-style-type: none"> • Găsirea prietenilor • Petrecerea timpului liber
22-55 ani	<ul style="list-style-type: none"> • Îmbogățirea cunoștințelor • acumularea de cunoștințe și competențe noi
peste 55 ani	<ul style="list-style-type: none"> • Împropătarea cunoștințelor • dorința de a comunica, colabora

Figura 5. Motivarea practicării turismului educațional de diferite categorii de vârstă

Sursa: elaborat de autor [14]

Odată cu dezvoltarea domeniului turistic se evidențiază anumite *perspective* în dezvoltarea ulterioară a turismului educațional la nivel precum:

- *centrele lingvistice* – această perspectivă este una de amploare care se rezumă la oportunitatea de a învăța în cadrul centrelor de pregătire lingvistică;
- *stagiarea peste hotarele țării* – această oportunitate este valorificată de tot mai mulți turiști deoarece ea devine un imperative pentru angajații întreprinderilor internaționale, multinaționale care mizează pe pregătirea angajaților săi peste hotare în vederea oferirii oportunităților de a învăța din experiența țărilor dezvoltate;
- *programe pentru copii* – aceste programe include o odihnă activă pentru copii astfel, ei având oportunitatea de a beneficia de perspective de a face noi prieteni, de a învăța despre cultura altui stat, de a descoperi noi destinații turistice;
- *primirea studiilor superioare* – această oportunitate este valorificată de tot mai mulți turiști care doresc să-și facă studiile peste hotarele țării aplicând la studii în universități prestigioase din lume. Astfel, de această oportunitate beneficiază, cu precădere, tinerii care reprezintă segmentul de bază în practicarea genurilor de turism educațional cu scop de a face studiile superioare;
- *învățarea unui domeniu suplimentar* – unii turiști doresc să mai învețe un domeniu suplimentar, să practice o altă profesie și pentru aceasta doresc de a învăța peste hotarele țării în cadrul instituțiilor specializate;
- *participarea la diferite întruniri științifice* – această perspectivă este marcată de globalizarea care apăsăruns în toate domeniile vieții inclusive și în cadrul învățământului în care învățătorii, profesorii, studenții, masteranzii, doctoranzii, participă la diferite întruniri științifice pentru a face schimb de experiență și de a beneficia de exemple de succes din alte state [8, p. 154].

O perspectivă a turismului educațional din zilele de astăzi este apropierea tot mai mult de latura culturală. Astfel, interculturalul este o altă perspectivă de dezvoltare a turismului educațional din zilele noastre.

De asemenea, trebuie să remarcăm faptul că, actualmente, turismul educațional este îndreptat spre anumite caracteristici redate schematic în figura 6

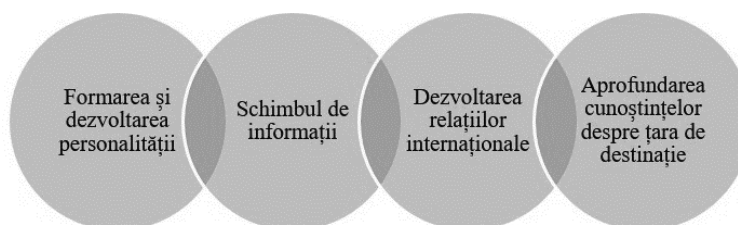

Figura 6. Caracteristicile turismului educațional modern

Sursa: elaborat de autor [14]

În acest context, trebuie să remarcăm faptul că turismul educațional suferă schimbări radicale odată cu dezvoltarea societății și cu intensificarea schiburilor de bunuri, resurse umane, informații între state. Turiștii devin actori activi care valorifică turismul educațional și participă la modelarea lui.

Actualmente, se conturează mai multe *direcții de dezvoltare a turismului educațional*, precum:

1. orientat la învățarea limbilor străine – această etapă turiștii au oportunitatea de a învăța anumite limbi străine în centre de pregătire lingvistică. Există o anumite gradare în turismul educațional în funcție de anumite nivele de învățare, orientat la studierea limbilor străine precum:

- *beginner* – acest nivel este potrivit pentru turiști care nu au mai învățat limbile străine;
- *elementary* – acest nivel se potrivește pentru turiști care doresc să comunice la aspect începător;

- *pre-intermediate* – acest nivel permite turiștilor de a comunica clar cu semenii săi;
- *intermediate* – acest nivel oferă oportunitatea de a comunica liber cu cei care cunosc bine acea limbă străină;
- *upper intermediate* – acest nivel permite turiștilor de a învăța sau minci peste hotare stăpânind acea limbă foarte bine;
- *advanced* – oferă posibilitatea de a stăpâni limba străină ca pe cea maternă.

2. *orientat la practicarea anumitor forme de sport* – în cadrul acestui tip de turism educațional deasemenea există o nivelare a etapelor de pregătire a turistului precum:

- etapa inițială de pregătire;
- etapa de bază de pregătire;
- etapa de accedere;
- etapa de master classuri în domeniul sportului.

3. *orientat la învățarea profesională* – în cadrul acestui tip de turism educațional deasemenea este o repartizare a turiștilor fie în funcție de vârstă și în funcție de așteptările lor de la turismul educațional [8, p. 85].

Studiind rapoartele UNESCO, putem evidenția următoarele perspective de abordare și dezvoltare a turismului educațional, precum:

- turism educațional orientat la cunoașterea valorilor culturale precum muzee, cărți, monumente, obiecte de artă.
- turism educațional orientat la cunoașterea valorilor culturale mobile precum cele din nivelul istoric, științific, tehnic.
- turism educațional orientat la descoperirea bogăției culturale create de oameni;
- turism educațional orientat la descoperirea bogăției culturale naturale;
- turism educațional orientat la descoperirea bogăției subterane naturale;
- turism educațional orientat la participarea la descoperirile arheologice dintr-o anumite localitate, țară;
- turism educațional orientat la învățarea conservării bogățiilor culturale;
- turism educațional orientat la învățarea imaginilor mobile, din domeniul cinematografiei;
- turism educațional orientat la participarea în activitatea mai multor structuri;
- turism educațional orientat la descoperirea diferitor forme de artă și bogății din domeniu [12].

Turismul educațional este un proces complex care presupune acumularea de către turiști, în timpul călătoriei a cunoștințelor, a schimbului de experiență sau a competențelor într-un anumit domeniu. Astfel, turismul educațional este unul util care ajută turistul în afară de a călători îi oferă oportunitatea de a învăța lucruri utile pentru a-i lărgi aria de cunoștințe și competențe. Un element foarte necesar pentru desfășurarea cu succes a turismului educațional este motivarea turistului de a acumula cunoștințe noi.

Aceste cunoștințe pot fi acumulate prin mai multe moduri, redate schematic în figura 7.

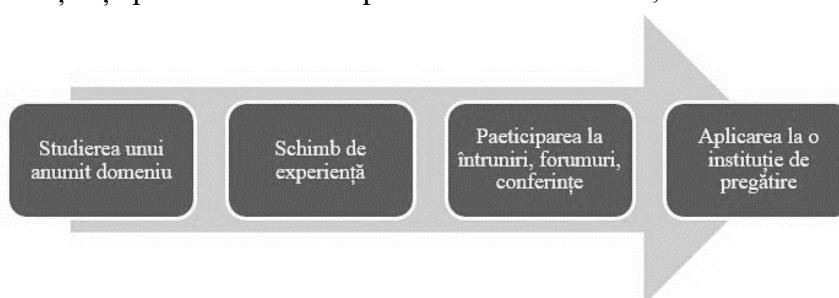

Figura 7. Procesul de acumulare a cunoștințelor prin intermediul practicării turismului educațional

Sursa: elaborat de autor [11]

Din cadrul figurii 7, putem observa faptul că turistul poate aplica mai multe metode pentru a beneficia de oportunitatea de a-și îmbogăți bagajul de cunoștințe. Pe lângă modalitatea de studiere a unui domeniu în străinătate turistul mai poate apela și la alte metode precum schimbul de experiență în cadrul căruia turistul poate obține noi competențe într-un anumit domeniu și beneficiază de noi idei preluate de la partenerii săi din străinătate. Astfel, pe lângă aceste modalități turistul poate merge la o instituție de pregătire din străinătate și să beneficieze de oportunitatea de a învăța o profesie în străinătate prin intermediul căreia deasemenea își lărgeste orizontul de cunoștințe. Dar pe lângă aceste metode, turistul poate aplica la o altă metodă care este foarte utilă, și prin intermediul căreia turistul obține un bagaj vast de cunoștințe și competențe precum e *mobilitatea academică*. Această metodă ajută tinerii dar și cadrelor didactice, de a beneficia de oportunitatea de a petrece o anumită perioadă de timp peste hotare sau pentru a putea face schimb de experiență cu colegii din străinătate. Astfel, studenții au posibilitatea de a învăța ceva nou, profesorii de a participa la diverse mese rotunde, focus-grupuri, de a preda într-o instituție de învățământ superior din străinătate [11].

Pentru Republica Moldova această metodă de a practica turismul educațional este cea mai solicitată deoarece oferă un șir de avantaje pentru applicant dar și pentru țara gazdă. Din momentul aderării Republicii Moldova la Procesul de la Bologna care a avut loc în anul 2005, devine o cerință obligatorie pentru dezvoltarea societății beneficierea de programe de mobilitate.

Acest proces se desfășoară în conformitate cu prevederile legislative existente în domeniu care reglementează modalitatea de organizarea a procesului. Este foarte oportun de a beneficia de procese de mobilitate deoarece introducându-se sistemul de credite s-a ușurat gestiunea acestui proces. Perioada anilor 2005-2014 a fost o perioadă în care universitățile din Moldova abia se adaptau la procesul de a implementa mobilitatea academică în cadrul instituțiilor. Dar, începând cu anul 2014 a fost elaborat un cadru legislativ consolidat și anume Regulamentul-cadru cu privire la mobilitatea academică în învățământul superior.

Datorită elaborării acestui regulament s-a definit clar posibilitatea de aplicare a studenților la diferite programe de mobilitate la care pot participa atât studenții cât și cadrele didactice. Analizând prevederile regulamentului putem menționa că „mobilitatea reprezintă un proces de realizare a unor cicluri/perioade de studii sau stagii de către studenți sau cadre didactice într-o instituție de învățământ din țară sau de peste hotare” [11]. Cercetând prevederile regulamentului de organizare a mobilității academice putem observa că mobilitatea academică poate fi organizată atât pentru o perioadă scurtă de timp cât și lungă de timp. După finalizarea unui program de lungă durată participantul obține o diplomă de studii.

Însă dacă participantul ia parte la un program de scurtă durată atunci el se poate realiza în diferite perioade de studii, stagii de cercetare, de practică, lingvistică, școală de vară în care se oferă un certificat de participare. Mobilitatea academică a studenților, a doctoranzilor și a cadrelor didactice din Republica Moldova se organizează în baza următoarelor documente oficiale:

- tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;
- acorduri/convenții interuniversitare;
- acorduri încheiate între instituțiile de învățământ superior cu întreprinderi și organizații din țară și de peste hotare;
- acorduri/contracte încheiate de instituții cu activitate de doctorat și universități/centre științifice de peste hotare;
- programe de mobilitate oferite de diverse state și instituții/organizații internaționale și regionale;
- contracte individuale [11].

Concluzii

În final trebuie să remarcăm faptul că turismul educațional este turismul secolului XXI deoarece acest gen de turism se regăsește în majoritatea formelor de turism practicate deoarece turiștii secolului XXI sunt turiști active care doresc să participe la descoperirea de orizonturi noi, să învețe ceva nou și deci să devină mai buni, mai competitivi și mai competenți atunci când revin în țară și au oportunitatea de a-și aplica cunoștințele noi dobândite, prin intermediul turismului educațional, în practică.

Bibliografie

1. Codul Educației al Republicii Moldova.
2. Hotărâre nr. 56 din 27.01.2014 privind aprobarea regulamentului cadru cu privire la mobilitatea academică în învățământul superior.
3. Legea cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova nr. 352 din 24.11.2006. In: Monitorul Oficial din 02.02.2007, nr. 14-17.
4. Legea cu privire la organizarea și desfășurarea activității de turism din România OG 58/1998.
5. Strategia de dezvoltare a turismului din Republica Moldova 2020.
6. Bacal, P.; Cocoș, I. (2012). *Geografia turismului*, ASEM, Chișinău.
7. Cocean, P. (1996). *Geografia turismului*. Edit. Carro, București.
8. Bordea, S. (1978). *Munții Padurea Craiului- ghid turistic*, Edit. Sport, București.
9. Berindei I., Dumitrascu S. (1979). *Bihor- ghid turistic al judetului*, Edit. Sport, București.
10. Nedelea, Al. (2003). *Politici de marketing în turism*, Ed. Economica, București.
11. Regulamentul privind organizarea mobilităților academice [online]. Disponibil <https://utm.md/acte_normative/interne/reg-utm-mob-academ-2016.pdf> (accesat 15.12.2017)
12. Turismul educațional [online]. Disponibil <<https://www.omicsonline.org/scholarly/educational-tourism-journals-articles-ppts-list.php>> (accesat 20.11.2017)
13. English educational tourism [online]. Disponibil <<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261517788900088>> (accesat 15.11.2017)
14. Educational tourism [online]. Disponibil <<http://www.tourismandmore.com/tidbits/educational-tourism/>> (accesat 18.11.2017)
15. Using educational tourism in geographical education [online]. Disponibil <<http://rigeo.org/vol3no2/RIGEO-V3-N2-2.pdf>> (accesat 16.11.2017)
16. Beyond educational tourism: lessons learned while student teaching abroad [online]. Disponibil <<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.578.5543&rep=rep1&type=pdf>> (accesat 21.11.2017)
17. The cultural and tourism benefits of student exchange [online]. Disponibil <<http://www.universityworldnews.com/article.php?story=20120502134619905>> (accesat 25.11.2017)
18. Educational tourism development in Alexandria as a tourism destination [online]. Disponibil <<http://www.ingentaconnect.com/content/apbj/ijmc/2012/00000014/00000001/art00017>> (accesat 11.12.2017)